Motion

1983/84:1390

Eric Hägelmark m. fl.

Grundlagsskyddad närings- och yrkesfrihet

Inom näringslivet skapas varje år ett stort antal nya arbetstillfällen. 1981 skapades ca 150 000 nya arbetstillfällen. Av dessa skapades inte mindre än ca 125 000 i mindre och medelstora företag. De mindre och medelstora företagen står med andra ord för inte mindre än 80 % av nytillskottet av arbetstillfällen inom näringslivet.

En av de viktigaste orsakerna till denna positiva utveckling är det fria tillträdet till marknaden, dvs. rätten att starta och driva rörelse. Genom en småföretagsvänlig politik ökar konsumenternas valfrihet, och nya sysselsättningstillfällen tillförs en arbetsmarknad som kännetecknas av stor arbetslöshet.

I dag höjs kraftiga röster från bl. a. fackligt håll med krav på införandet av etableringskontroll. 12 av LO:s förbund kräver i dag införandet av en sådan kontroll. Från regeringens kommission mot ekonomisk brottslighet hörs liknande tankegångar.

Motiven för att avskaffa det i princip fria tillträdet till marknaden varierar från rent sysselsättningspolitiska (nya företag hotar gamla arbetsplatser) till att förhindra s. k. ekonomisk brottslighet.

Grunden för en marknadsekonomi är emellertid att företag fritt får startas. Utan detta fria tillträde hotas både näringslivets dynamik och sysselsättningstillfällen.

Ett avgörande steg för att öka blivande företagares och övriga investerares tilltro till statsmakternas vilja att även fortsättningsvis satsa på ett marknadsekonomiskt system vore att i grundlagen skydda rätten att starta och driva företag.

Vi menar att yrkes- och näringsfriheten bör betraktas som ett grundläggande element i själva rättighetssystemet. Utan regler i detta hänseende är detta system ofullständigt. Kravet på regler om skydd för yrkes- och näringsfriheten har inte sin grund i något speciellt behov som skall dokumenteras under viss tid. Det bottnar i stället i det förhållandet att den logiska uppbyggnaden av vårt rättighetssystem förutsätter en regel om yrkes- och näringsfrihet.

Någon ytterligare utredning behövs ej. Det av författningsutredningen 1963 framlagda förslaget till grundlagstext kan efter mindre justeringar användas i föreliggande skick. Några bärkraftiga invändningar mot regeln framkom inte heller under remissbehandlingen.

En regel för yrkes- och näringsfriheten bör få följande lydelse och tas in

i 2 kap. RF. "Svensk medborgare äger i riket driva näring och utöva yrke såvida annat inte är föreskrivet i lag eller förordning."

Med stöd av det ovan anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till grundlagsskyddad närings- och yrkesfrihet i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 25 januari 1984

ERIC HÄGELMARK (fp)
PER-RICHARD MOLEN (m)
FILIP FRIDOLFSSON (m)
KJELL JOHANSSON (fp)
SIGVARD PERSSON (c)
OLLE GRAHN (fp)
ERIK OLSSON (m)